

OPINIA

națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MĂINE”

400 de ani de la Unirea Țărilor Române

MIHAI VITEAZUL

CREATOR DE TRADIȚIE POLITICĂ PE LINIE NAȚIONALĂ

Acad. Ștefan ȘTEFĂNESCU

În deschiderea Adunării Naționale de la Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918, George Pop de Băsești, președintele Adunării, spunea, printre altele: „Vrem să zdrobim lanțurile robiei noastre sufletești, prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul: unirea tuturor celor de o limbă și de o lege, într-un singur și nedespărțit Stat Românesc”.

Numele lui Mihai Viteazul avea să revină și opera lui politică să fie invocată în cuvântările multor vorbitori la Adunare. Pentru cei peste 100.000 de participanți la Alba-Iulia, unirea românilor sub Mihai Vodă Viteazul reprezenta un important moment de referință în luarea hotărârii lor privind soarta națiunii române.

Exemplul lui Mihai Viteazul, primul întregitor al pământului românesc, creator de tradiție politică pe linie națională, era pentru cei veniți la Alba-Iulia, ca de altfel pentru întregul popor român, o puternică forță morală în împlinirea unei chemări din adâncuri: **unirea într-un singur stat a tuturor românilor.**

Când Mihai Vodă – făuritorul Daciei românești – a ocupat tronul țării, situația internațională era extrem de complicată. Se desfășeau tratate ce dăduseră speranțe de răgaz binefăcător și se produceau mutații neașteptate în sistemul de alianțe. Marile state vecine sau din apropierea Țării Românești – Imperiul romano-german, Imperiul otoman și Regatul

Poloniei – făceau eforturi de a-și întări pe orice cale sau măcar de a-și păstra pozițiile în starea conflictuală ce se crease și tindea să ia proporții. Presiuni externe tot mai insistente și dificultăți politice și economice interne prejudiciau statutul politic de autonomie pe care și-l asiguraseră cu grele sacrificii Țările Române și făceau iminentă încorporarea lor în hotarele puterilor vecine.

Atent la schimbările politice ce se petreceau, Mihai Viteazul a manifestat un extraordinar spirit de inventivitate în strategia alianțelor, apte să conducă la întărirea instituției domniei pe plan intern și la creșterea rolului Țării Românești pe plan internațional. În funcție de forța de amenințare, un minuțios plan, care îmbina calculul diplomatic cu acțiunea militară, a fost pus de el în aplicare și rezultatul a fost recăștigarea libertății politice și înlăturarea ideii de unitate românească – suport luminos în strădaniile eroice ale celor care i-au urmat.

În urma unor lupte crâncene și campanii rămase celebre prin rapiditatea acțiunilor lor, Mihai Viteazul a reușit să înlăture primejdia otomană și să atragă atenția lumii europene asupra vitalității și dragostei de libertate a poporului român, ca și a vitejiei conducătorului său, acoperit încă din timpul vieții de mantia fermecătoare a legendei.

Succesul luptelor declanșate împotriva turcilor, în toamna lui 1594 și în iarna anului 1595, „când – se

spune într-un document de veche limbă românească – *au ridicat Mihai Vodă goana și e-a tăiat pă turci*”, – a impresionat atât de mult pe contemporani încât teatrul de război în care acționa Mihai Vodă a început să concentreze atenția observatorilor politici. Rapoartele lor cuprind aprecieri elogioase cu privire la energia manifestată de români în înțeleștirile cu turcii și tătarii, reflectând, totodată, calitățile războinice ale domnitorului român. Ecoul faptelor de vitejie ale acestuia a făcut ca în preajma-i să se adune oșteni din toate părțile, iar steagurile lui victorioase să întărească speranțe de eliberare în rândul popoarelor subjugate din Balcani.

Înșușirile lui Mihai Vodă de mare strateg, care știa să folosească la maximum terenul pentru a face față cu o oaste mică unui dușman mult superior numeric, curajul personal, îndrăzneala, eroismul manifestat în situațiile grele – cu rol pilduitor, atât de însemnat în încrederea voinței alor săi de a învinge – au ieșit în relief îndeosebi în marea înclăștare de la Călugăreni (13/23 august 1595). Albert Kiraly, comandantul maghiar în sprijinul lui Mihai în crâncena bătălie, rămasă celebră în istoria românească, îi scria lui Sigismund Bathory (la acea vreme principe al Transilvaniei): „**Întrucât privește pe Mihai voievod trebuie să-i dai toată lauda, căci este un minunat, bun și viteaz oștean, precum a dovedit-o cu mâna și cu fapta, nu < în aparență >, ci cu toată râvna pentru cauza creștinătății**”.

(Continuare în pag. 5)

Legislația tranziției văzută de la catedră

Joaca de-a Constituția (II)

Prof.univ.dr. Corneliu TURIANU

În încheierea articolului trecut, atrăgeam atenția că excederea sferei de cuprindere a domeniului public definită de Constituție, încălcarea des întâlnită în **Legea proprietății publice și regimul juridic al acesteia**, are drept primă consecință, printre

multe altele, blocarea procesului de privatizare. Și, în sesizările adresate președintelui României și Curții Constituționale, dădeam și câteva exemple concrete, demonstrând, fără putință de tăgadă, contradicția flagrantă dintre prevederile constituționale

cu privire la sfera domeniului public și prevederile „iscusit” introduse în aberanta Anexă la Legea proprietății publice.

Astfel, art. 135, alin. 4 din Constituția României precizează că „**Bogățiile de orice natură ale subsolului, căile de comunicație, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil și acelea**

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Măine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție.

ROMÂNIA ÎNCOTRO?

ÎN SPRIJINIREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE, TOATE GUVERNELE AU RĂMAS DATOARE

– ne declară prof. univ. dr. LÁNYI SZABOLCS, președintele Agenției Naționale pentru Știință, Tehnologie și Inovare

– **Stimate domnule președinte, cum apreciați situația actuală a cercetării științifice românești? Față de acum zece ani, s-a produs o evoluție sau o involuție a ei? Concret, în ce sens și cu ce costuri?**

– Tranziția înseamnă trecerea de la un sistem la altul. Și ceea ce zicem noi că înseamnă reformă a început o dată cu schimbarea regimului politic. Sigur că este un proces de durată. Deci, din multe puncte de vedere, putem spune că s-a produs o involuție. S-a produs o involuție în ceea ce privește numărul de cercetători. Este un lucru îngrijorător fiindcă în orice țară acest nucleu al oamenilor de știință are rolul de a emana lumină, de a arăta drumul corect spre viitor. Subțierea acestui nucleu se explică și prin faptul că foarte multe vârfuri din știința noastră au fost absorbite în știința internațională. Desigur, acesta poate fi și un motiv de mândrie, pentru că avem ambasadori ai științei peste tot în lume, dar, totodată, este și o mare pierdere. Este ca pentru un părinte când copilul lui pleacă în America. Față de prieteni ne mândrim că, nu-i așa, copilul meu a ajuns profesor la Harvard, dar în fundul sufletului știu că este o pierdere irecuperabilă. Așa este și cu oamenii noștri de știință, cu care ne mândrim peste tot, dar plecarea lor este o pierdere. Apoi este o pierdere și pentru că mulți dintre acești cercetători pleacă în alte domenii decât în cele pentru care s-au specializat. Deci, din aceste puncte de vedere, s-a produs o evidentă și dureroasă involuție.

– **ce pot fi folosite în interes public, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice**”. Cu toate acestea, în Anexa la Legea proprietății publice sunt cuprinse o multitudine de încălcări fățișe ale textului constituțional. Iată doar câteva dintre ele.

(Continuare în pag. 6)

– **Din alte puncte de vedere se poate vorbi și de o evoluție?**

– Eu aș zice că în această perioadă au avut șansă să iasă mai mult în relief domeniile de vârf ale cercetării românești. Într-o perioadă grea, cei ce supraviețuiesc înseamnă că au trecut printr-un proces de selecție, echivalent, în cele mai multe cazuri, cu o filtrare a valorilor. Nu este sută la sută adevărat ce spun, pentru că, de multe ori, tocmai valorile se pierd în acest filtru, fiindcă nu întotdeauna o valoare științifică își asociază și o valoare managerială, ceea ce este un handicap în lupta pentru existență. Pentru că, practic, această tranziție este o luptă grea pentru existență. Sigur, cei ce înving, înving prin valoare, dar sunt și multe excepții care se cer știute. Nu întotdeauna învingi prin valoare și nu întotdeauna toate valorile înving. În ce privește costurile tranziției, eu cred că acestea, din păcate, încă nu au fost plătite. Cercetarea științifică, știința în general nu reprezintă un scop în sine. Dacă plecăm de la definirea obiectivului pe care-l are știința, sigur că primul obiectiv este cunoașterea. Dar aici nu este satisfacerea nevoii omului de știință de a cunoaște, ci este satisfacerea nevoii societății de a cunoaște. Deci, omul de știință satisface o nevoie socială, nevoia de a cunoaște.

Mihai IORDĂNESCU

(Continuare în pag. 2)

• **Preocupări economice în opera poetului nostru național**

Pag. 4

• **„Mari ziariști români”**

Pag. 4

• **Pledoarie pentru „Arta cântului vocal”**

Pag. 6

• **Temeri și speranțe**

Pag. 8

DEZBATERE PUBLICĂ

sub egida

Institutului de Sociologie și Opinie Publică
din cadrul Fundației „România de Măine”Starea națiunii
după zece ani
de tranziție.
ROMÂNIA ÎNCOTRO?

În cadrul dezbaterii au apărut:

• **Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?**Articol de prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
(Adevărul de luni, 18 octombrie 1999 și Opinia națională, nr. 258)• **Repere economice**Articol de prof.univ.dr. Gheorghe ZAMAN,
directorul Institutului de Economie Națională
(Opinia națională, nr. 261 din 8 noiembrie 1999)• **Repere agricole**Articol de prof.univ.dr.doc. David DAVIDESCU,
membru al Academiei Române
(Opinia națională, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)• **Repere programatice privind agricultura**Articol de dr.ing. Gheorghe STANCIU
(Opinia națională, nr. 262 din 15 noiembrie 1999)• **Costurile sociale și învățămintele tranziției economice**Articol de academician Nicolae N. CONSTANTINESCU,
președintele Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologie a
Academiei Române,
președintele Asociației Generale a Economistilor din România
(Opinia națională, nr. 263 din 22 noiembrie 1999)• **Evaluări în plan social**Articol de prof.univ.dr. Gheorghe RĂBOACĂ
(Opinia națională, nr. 263 din 22 noiembrie 1999
și 264 din 29 noiembrie 1999)• **Etatismul, centralismul în economie blochează piața**Convorbire cu prof.univ.dr. Constantin IONETE,
membru al Academiei Române,
director general al Institutului Național de Cercetări Economice
(Opinia națională, nr. 264 din 29 noiembrie 1999)• **Relansarea economiei nu se realizează numai prin austeritate**Articol de prof.univ.dr. Mircea BOULESCU
(Opinia națională, nr. 265 din 6 decembrie 1999)• **Interesul național și politica externă a României**Prof.univ.dr. Constantin VLAD,
(Opinia națională, nr. 265, din 6 decembrie 1999)• **Calitatea actului politic**Articol de prof.univ.dr. Vasile M. CĂTUNEANU
(Opinia națională, nr. 266, din 13 decembrie 1999)• **Distorsiuni și involuții în relațiile economice externe ale României**Prof.univ.dr. Constantin MOISUC
(Opinia națională, nr. 267)• **„Eu cred în destinul României!”**Convorbire cu prof.univ.dr. Aureliu Emil SÂNDULESCU,
membru al Academiei Române
(Opinia națională, nr. 268)• **Reforma fiscală și creșterea economică**Lector univ.dr. Doina LEONTE,
Facultatea de Marketing și Comerț Exterior,
secretar general adjuncț în Ministerul Finanțelor
(Opinia națională, nr. 269)• **Lipsa viziunilor mari în alinierea strategică a României**Prof.univ.dr. Ioan GĂF-DEAC,
Facultatea de Management Financiar-Contabil,
(Opinia națională, nr.270)• **Demitizarea istoriei ascunde demolarea istoriei**Convorbire cu academicianul Dan BERINDEI, președintele Secției de
Științe Istorie și Arheologie a Academiei Române (Opinia
națională, nr. 272)• **Managementul tranziției în România – reflex al neîmplinirii**Prof.univ.dr. Gheorghe MANOLESCU,
(Opinia națională, nr. 273)

În curând vor apărea intervențiile:

• Prof.univ.dr. Mihail DUMITRESCU

• Lector univ. Marin COMȘA

ÎN SPRIJINIREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE,
TOATE GUVERNELE AU RĂMAS DATOARE

– ne declară

prof. univ. dr.

LÁNYI SZABOLCS,

președintele Agenției Naționale

pentru Știință, Tehnologie

și Inovare

(Continuare din pag. 1)

Eu, acum 25 de ani, am citit cu admirație despre universitățile populare din Danemarca, țară care are o cultură deosebită în ceea ce privește acest învățământ paralel. Jumătate din cei ce participă la el sunt pensionari. M-am întrebat atunci de ce acești oameni merg la universitate, la vârsta a treia, când deja nu mai poți să utilizezi cunoștințele în mod eficient. Azi îmi dau bine seama că acest învățământ este un răspuns la nevoia socială și individuală de cunoaștere. Este un mod de a atinge un nivel de trai ridicat, o treaptă în calitatea vieții. Din păcate, acesta este un fenomen rar întâlnit în lumea noastră de astăzi. El ar trebui ridicat la un nivel mai înalt întrucât, din câte observ eu, frustrările societății se datorează în bună parte lipsei acestei posibilități de a-și satisface nevoile intelectuale, nevoi pe care le are fiecare individ, indiferent de pregătirea lui. Sub biciuirea continuă a nevoilor materiale, această șansă intră în umbră. Or, societatea științifică ar avea și aici un mare rol care, din păcate, este neglijat.

– Și în sensul acesta apreciați că încă nu s-au plătit toate costurile tranziției?

– Eu am făcut această introducere spre a vedea mai bine ce ar trebui să facă statul. Statul, în speță guvernul trebuie să-i ofere populației inclusiv creșterea nivelului de trai, dar aceasta nu trebuie înțeleasă numai în plan material. Or, din acest punct de vedere, statul nu s-a implicat. Și este păcat, pentru că astfel statul ar fi putut câștiga și, totodată, și cercetarea românească și-ar fi găsit aici un deșeu. Dar aici mai este un aspect cel puțin la fel de actual. Știința are în orice societate, pe lângă rolul de a satisface nevoia de cunoaștere, și pe cel de motor al societății în drumul spre viitor. În primul rând în economie, dar nu numai în economie, știința este cea care creează valori. Din păcate, în ultimii 20 de ani, nu doar în ultimii 10 ani, știința a fost lipsită de mijloacele necesare ca să participe la producerea de valori ale societății. A creat mai mult valori de stoc, de sertar, care nu sunt aplicate. Iată, deci, încă un aspect din perspectiva căruia toate guvernele au rămas datoare.

– Din perspectiva acestei realități, care apreciați a fi cea mai eficientă tendință: să ai cercetare națională în toate sectoarele de activitate sau s-o concentrezi pe anumite direcții strategice? Sub acest raport, cum se înfățișează situația cercetării din alte țări?

– Pentru această întrebare este greu să dai un răspuns univoc. Mai

întâi, ca număr, institutele de cercetare se află în schimbare în funcție de conceptul de restructurare. Deci, acest număr nu spune foarte mult, în schimb, numărul de cercetători, da, spune foarte mult. Iar acest număr al cercetătorilor s-a micșorat drastic la noi, cam de trei ori în ultimii zece ani, și el este un semn rău. Aici trebuie să amintim și o anumită mentalitate dominantă în rândul politicianilor, în virtutea căreia se tot întreabă: „Ce fac și cercetătorii ăștia? De ce este nevoie de așa de mulți? Să-i ținem pe toți?” Eu vă pot spune, fără să numesc cazurile concrete, că au ajuns la guvernare ca foști cercetători tocmai cei care lansează asemenea întrebări aberante. De ce? Pentru că ei știu că atunci când au fost în cercetare n-au adus nici o contribuție proprie, din cauza sistemului, dar poate și a lor. Și atunci ei extrapolează, concluzionând că nu este nevoie de cercetători. Aici este ruptura logică. Pentru România de mâine – ca să mă înscriu și eu în dezbateră interesantă din revista dv. – nu se poate imagina ca societatea științifică să nu fie pusă la locul de frunte ce i se cuvine în orice țară ce-și propune dezvoltarea. Neputându-și înscrie acest aport, pentru că cercetătorul nu este implicat în acest sens, se creează impresia falsă că cercetătorul mănâncă pâinea degeaba. Este o impresie falsă și dăunătoare nu pentru cercetător, care-și poate găsi de lucru, ci pentru România de mâine, pentru gradul ei de dezvoltare.

– Ajungem, iată, în zona interesului național, care unora le sună dezagreabil, ca fiind vetust. Poate fi conceput statutul cercetării științifice altfel decât din perspectiva interesului național?

– Conceptul de interes național este extrem de important și de complex. El nu constă în ce limbă vorbim, nu constă în cât de mare este România de mâine, ci în cât de puternică este economic, cât de bine își găsește locul această Românie în lumea de mâine. Aici este interesul național real. Deci, din acest punct de vedere trebuie să evaluăm rolul științei și al tehnologiei.

– Raportul pe care-l evocați are, într-adevăr, complexitatea lui, dar și precizia lui. Puterea economică a României nu poate fi contrapusă mărimei și unității ei teritoriale, dimpotrivă, tocmai în calitatea ei de stat național unitar, acoperind cu granițele ei toate zonele istorice locuite de români, regăsim deopotrivă premisa și consecința unei Românie puternice sub raport economic.

– Tocmai în acest sens vreau să mă refer la calitatea cercetării științifice. Remarc, de altminteri, pertința întrebărilor dv. și felicit pe cel ce le-a elaborat pentru că sunt întrebări care ar fi trebuit să și le pună toți guvernanții. Măcar ca întrebări, chiar dacă nu le-ar fi oferit și un răspuns adecvat. Întâi să vă spun cum a ajuns sistemul cercetării la stadiul actual. Din perspectiva unui singur aspect, cel al finanțării. A început din 1990, când finanțarea cercetării se făcea încă prin optica regimului comunist ca fiind o politică a etalării unor simboluri. Știința era unul din simboluri, un mit. Știința era, atunci, parțial câștigătoare, fiindcă a fost un slogan care avea beneficii cel puțin din când în când. De exemplu, Institutul de fizică atomică a fost înființat în 1950 și dezvoltat sub regimul comunist ca un centru foarte puternic al științei. Iată, deci, niște paradouri, cu efecte pozitive pe care ar fi păcat să nu le recunoaștem. Sistemul comunist avea multe puncte negative, dar era ca un cactus care, dintre țepi, scoate câte o floare de care te minunezi. Sistemul științei era atunci susținut, nu atât cât era nevoie, pentru că erau rupte multe legături internaționale, avea deci și handicaturi, dar el trăia. Din 1990 încoace, au început să scadă fondurile tot timpul până când astăzi a ajuns la o cifră ridicolă. Susținerea din bugetul public a științei românești este în jur de 2 dolari pe cap de locuitor, față de o țară, cu o dezvoltare slabă în Europa, și care are 40 de dolari pe cap de locuitor, iar o altă țară care se dezvoltă, cu ajutorul științei, investește aici 400-500 de dolari pe cap de locuitor. Sunt cifre care trebuie să fie cunoscute.

– Și din Produsul Intern Brut cât reprezintă susținerea științei românești?

– Dacă eu m-aș fi referit la P.I.B., interlocutorul mi-ar fi zis că și așa P.I.B.-ul nostru este de 10 sau 20 de ori mai mic decât al altora. Dar deși P.I.B.-ul nostru e mai mic de zece ori decât al altora, noi dăm doar a cincea parte din cât ar trebui să dăm. O țară care se dezvoltă dă pentru cercetare, din P.I.B., între 3 și 5 la sută, iar noi dăm numai 0,3 la sută. Este jenant, este o realitate care n-are nici o scuză. Poți să dai orice fel de explicații cu privire la bugetul de austeritate, acest 0,3 la sută nu are scuză. El arată că fiecare guvern nu este preocupat decât de propria-i soartă, din perioada investiții sale până când va cădea.

(Continuare în pag. 3)

Dezbateri publice sub egida Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Măine”

Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?

(Continuare din pag. 2)

Pentru că până acum, majoritatea guvernelor au căzut, n-au fost înlocuite pe cale normală. Este o problemă dureroasă pe care o ridic eu, care fac parte din această coaliție de guvernământ și pe care trebuie s-o susțin. Dar lucrurile trebuie să fie spuse pentru că politicienii adesea nici nu ajung să gândească în profunzime asemenea realități, ei fiind preocupați doar de problemele actuale. Cui îi pasă, dintre politicienii de astăzi, ce va fi cu România de mâine? Asta este consecința faptului că astăzi – să mă ierte Dumnezeu – politicienii doresc să ajungă în posturi cheie mai cu seamă pentru a obține niște venituri. Dacă greșesc, să mă ierte Dumnezeu, deși, cu siguranță, sunt și excepții. Dar regula aceasta este: probabil că asta este o caracteristică a tranziției, când toți vrem să ne îmbogățim. E o temă de dezbătut. Dacă politicienii ar avea o solidă bază materială, oamenii ar putea să-și aducă aminte peste ani de ceea ce a înfăptuit un Popescu, care a contribuit la dezvoltarea domeniului condus de el. Pe când așa, toată lumea își aduce aminte doar de faptul că a fost unul Popescu care a furat un vapor.

– **Ca să nu zicem că a furat toată flota.**

– Exact. Ca să nu zicem de toată flota. Aceasta este o caracteristică a momentului și de aceea este foarte important ca să ne uităm în oglindă, să știm cine suntem. Pentru că dacă nu operăm cu elemente reale, vom avea întotdeauna o așteptare neîmplinită. Am făcut această digresiune pentru că dacă vorbesc de subfinanțarea sistemului, este foarte greu să ceri calitate în cercetare.

– **Asupra acestui aspect al calității v-aș ruga să mai stăruieți: se poate vorbi în vreun fel de o creștere calitativă a cercetării, derivată eventual din reducerea ei cantitativă?**

– Calitatea este o consecință, nu este un punct de plecare, astfel încât e greu să fie depistată în cadrul amintitului proces de regresivitate. Cu toate acestea, datorită unor eforturi umane, există și dovezi de calitate. Dar, repet, datorită eforturilor excepționale ale cercetătorilor, nu datorită susținerii domeniului respectiv. E vorba despre harul celui care se mulțumește să trăiască numai cu pâine uscată, dacă-și vede microbii în colimatorul microscopului. Dar aici aș vrea să revenim la una din întrebările dv. anterioare, la cea referitoare la existența unei cercetări naționale în toate sectoarele de activitate sau numai în cele strategice. Răspunsul meu este că trebuie să ai cercetare în domeniile în care poți da maximum, în care ai dovedit competență de nivel internațional. Aceasta este teoria. Practic, însă, noi avem un sistem dezvoltat mult pe orizontală. Dar a le găui artificial pe unele, pe motiv, cum spun unii, că trebuie să dezvoltăm automată și mai puțin electrotehnica mi se pare neproductiv. La ora actuală nu mai avem ce face. Dacă am porni de la zero, așa ar trebui să facem, să dezvoltăm cercetarea doar în câteva domenii. Dar realitatea românească de astăzi este alta. Astăzi trebuie să creez condiții de competiție pentru toate domeniile, astfel încât cel ce-și

găsește obiectul muncii să se poată dezvolta rapid, fără însă a renunța integral la celelalte domenii de cercetare, ci ajutându-le și pe ele să se reorienteze. Din păcate, politicile noastre se schimbă foarte des, cu o frecvență inadmisibilă. De aceea, până azi, nu s-a făcut mai nimic pentru reorientarea cercetării. Până nu de mult, tendința era de a-i ajuta, cu cât avem, pe toți.

– **Era o orientare care avea dezavantaje, dar și avantaje, dat fiind faptul că, în condițiile dificile ale formării unui cercetător, nu este puțin lucru să conservi ceea ce deja ai, pentru a utiliza optim acest potențial după ieșirea din tranziție. Nu credeți?**

– Eu cred că dezavantajele respectivei orientări predomină. De aceea, încercăm astăzi s-o schimbăm. Cum anume? Printr-un compromis, pentru că, în politică, nu este un lucru

respectiva cercetare științifică.

– **Dar în cazul în care o descoperire își devansează timpul, cum se pune această problemă a convingerii?**

– Credeți că a fost vreodată altfel? În toate timpurile sunt exemple când un cercetător și-a sacrificat o viață întreagă pentru ca să-și ridice descoperirea la nivelul recunoașterii sociale. Nu este o caracteristică a timpului nostru.

– **Nu, dar este totuși o caracteristică ce se prelungeste din trecut. Să ne gândim la atâtea ascendențe ale descoperirilor de mai târziu, care n-au fost luate în seamă la timpul potrivit.**

– Sunt și asemenea fenomene, pentru că ele sunt specifice naturii umane. Nici când s-au creat mari capodopere în muzică, în literatură, în pictură, la început ele n-au fost apreciate la adevărata lor valoare. Un

cumperi. Azi, nimeni nu consultă experții. Cauza poate sta și în faptul că managerii întreprinderilor de stat au tot interesul, după cum se spune, să cumpere din străinătate în baza comisionului primit. Când însă va fi privatizată și industria, situația va fi cu totul alta; privatul va fi interesat să cumpere ceea ce este mai eficient. Deci, trebuie să fim mereu pe piață. Dacă putem să realizăm, cu tehnologiile vechi, un produs competitiv pe piață, atunci să folosim aceste tehnologii. Dacă nu, să avem curajul să renunțăm la asemenea tehnologii, să le închidem, ca să oprim pierderile.

– **Cum explicați faptul că la Salonul Internațional al Invențiilor de la Bruxelles, România ocupă, succesiv, un loc de frunte, iar numărul brevetelor de invenție, înregistrate în țara noastră, scade de la un an la altul?**

- Numărul cercetătorilor s-a micșorat de trei ori în ultimii zece ani
- Noi alocăm științei în jur de 2 dolari pe cap de locuitor, în vreme ce alte țări alocă 400-500 de dolari pe cap de locuitor
- Orice țară care se dezvoltă alocă științei cel puțin 3-5 la sută din P.I.B., iar noi îi alocăm 0,3 la sută
- Astăzi, politicienii doresc posturi cheie mai cu seamă pentru a obține venituri personale
- Avem mari valori intelectuale pe care alții le apreciază
- Și tocmă de aceea spionajul ne vizitează intens.

urât compromisul. Compromisul se cuvine a fi înțeles ca o tendință spre echilibru. Într-un program de cercetare, care la noi se numește ORIZONT 2000, încercăm să creem un sistem de distribuire a banilor pe orizontală, astfel încât să ajungă la toți, dar pe de altă parte, să finanțăm mai ales pe cei ce au șansă de dezvoltare.

– **Dar ca să știm pe cine să sprijinim, trebuie ca, mai întâi, anumite domenii ale cercetării să se afirme. Și ele se afirmă, dovadă că la Salonul Internațional al Invențiilor de la Bruxelles obținem de fiecare dată locuri fruntașe. Numai că asemenea invenții, asemenea creații științifice nu se aplică în industria românească, aflată în plină regresivitate. Și atunci, după ce criteriul îi mai sprijinim pe unii sau pe alții?**

– Există mai multe criterii după care poate fi apreciată cercetarea științifică. Există o producție științifică, dar există și o producție practică, a rezultatelor aplicate, toate se cer apreciate cum se cuvine. Dar rezultatul final depinde de mediul economic dat. Un cercetător care are o soluție în sertar nu înseamnă că și-a îndeplinit misiunea. El trebuie să lupte până la aplicarea rezultatului în practică.

– **Dar pentru așa ceva trebuie să aibă și un factor de receptare pe măsura însemnătății soluției sale; dacă un manager din producție n-o înțelege și, din varii motive neeconomice, se orientează spre importul de tehnologie, ce vină are cercetătorul român?**

– Dacă un manager nu înțelege, trebuie să găsească un alt manager. Pentru că noi avem și cercetători care-și văd foarte bine interesul. Deci, cercetătorul trebuie să știe să și convingă, iar dacă nu reușește să convingă managerul, înseamnă că ceva poate fi în neregulă în

asemenea destin nu-i este specific doar cercetătorului. Dar noi vorbim acum despre sistem și cerința acestuia este de a crea pentru o recunoaștere cât mai largă, mondială. Trebuie să-i găsești oferte tale locale. Dacă tu nu reușești să înnozi solicitarea cu oferta ta, atunci e ca în bancul cu săparea unui tunel din două părți care, în cele din urmă, devin tunel paralele.

– **Ajungem astfel la întrebarea următoare, pe care într-un fel ați și prefigurată-o: cea referitoare la impactul actual al cercetării științifice românești asupra rețehnologizării industriei noastre.**

– Este o chestiune complicată, pentru că toată industria românească este pasibilă de rețehnologizare. Cineva m-a întrebat: „nu este mai eficient să cumpărăm totul din străinătate?” Ar fi bine să putem cumpăra, dar trebuie să avem cu ce. Mai întâi trebuie să virzi ceva pentru ca să ai cu ce cumpăra. Cea mai logică structură este ca acolo unde pot crea ceva de vârf, să creez la nivelul pieței mondiale, spre a putea vinde, și să cumpăr unde nu merită să dezvolt eu pentru că alții au realizat deja mai bine decât mine. Dar și a cumpăra astăzi nu este atât de simplu pe cât pare. Trebuie să știi ce să cumperi, fapt ce necesită deja o expertiză științifică. Noi am făcut foarte multe greșeli; am dezvoltat de decenii un sistem științific și deși aveam mari savanți, oameni de știință care știau nivelul mondial, noi am cumpărat uneori sub acest nivel mondial, pentru că n-am consultat oamenii de știință. Dacă vrei să cumperi ceva, trebuie să cumperi din generația întâi și să fii capabil să-i aduci succesive îmbunătățiri, pentru a te menține la nivel înalt.

– **Altminteri, trebuie să cumperi anual.**

– De aceea trebuie să ai expertiză științifică: să știi întotdeauna ce să

– Brevetele de invenție sunt rod al cercetării. Când scade susținerea cercetării, scade și avântul spre ziua de mâine, din punct de vedere științific. Pentru că brevetele asta sunt, o proiecție a zilei de mâine. Cu toate acestea, noi încă avem astăzi un patrimoniu științific nevalorificat. Pe baza acestuia câștigăm medalii la Salonul Internațional de la Bruxelles. Avem, deci, mari valori intelectuale pe care alții le apreciază. Numai noi nu le apreciem cum se cuvine.

– **Agencia pe care o conduceți gestionează cercetarea îndeosebi (sau exclusiv) din domeniile exacte; nu credeți că ea ar trebui să cuprindă și cercetarea din domeniile umaniste?**

– Noi nu gestionăm doar cercetarea în domeniile exacte, ci și pe cea umanistă. Acum este discutabil dacă e bine așa.

– **Eu cred că e bine, pentru că cercetarea din domeniile exacte beneficiază inclusiv de sprijinul diferitelor departamente economice, pe câtă vreme cea umanistă nu are un asemenea sprijin.**

– Avem comisii speciale pentru științe umaniste, avem granturi prin care finanțăm și asemenea cercetări. Avem pe academicienii Dan Berindei, Marius Sala, care reprezintă științele umaniste.

– **Sindicatul din cercetare afirmă că, anul trecut, institutele au primit doar 29 la sută din fondurile necesare.**

– Sindicatele au o poziție pe care eu n-o înțeleg. După un an de colaborare foarte strânsă cu sindicatele din domeniile cercetării, pot spune că le bănuiesc de multă demagogie. Eu îmi pun toate forțele în slujba rezolvării problemelor și oricine mă ajută îl iau lângă mine. Nu mă interesează coloratura

politică a cuiva, ci dorința și capacitatea lui de colaborare. La fel le-am spus și sindicatelor: veniți să rezolvăm problemele cercetării. Pentru că după un an să constat că reprezentanții lor nu fac altceva decât să caute a-și crește imaginea lor politică. Dacă tu îmi descoperi slăbiciuni, foarte bine, spune-mi-le și eu caut să le îndrept. Dar nu veni cu incorectitudini, cu omisiuni.

– **Și totuși, dacă acești lideri sunt aleși democratic în fruntea sindicatelor, înseamnă că ei au încrederea cercetătorilor, îi reprezintă pe aceștia. Să fie majoritatea acestora adepți ai incorectitudinilor, ai omisiunilor de care vorbiți?**

– Să ne referim la un aspect concret: cei 29 la sută. Aici este un neadevăr, o manipulare. Vă ofer situația sinoptică spre a vedea despre ce este vorba. Acest 29 la sută se referă doar la institutele naționale de cercetare-dezvoltare, deci doar la o formă de organizare, dar mai sunt și alte structuri de cercetare care și ele primesc bani de la buget. Sunt și societăți comerciale cu profil de cercetare, care primesc 40 la sută; de asemenea, sunt marile instituții de cercetare aplicative (de exemplu, Institutul de cercetare și proiectare în construcții de mașini, care este un gigant), dar mai sunt și altele: institutele Academiei Române, cele ale ASAS-ului etc. Marile cercetări nu se desfășoară doar în institute, ci și în aceste structuri, a căror pondere în finanțare arată ponderea lor în sistemul de cercetare.

– **Iată o altă critică a sindicatelor: este adevărat că Programul ORIZONT 2000 beneficiază, în acest an, de resurse financiare de patru ori mai mici decât cele necesare?**

– ORIZONT 2000 nu știm de ce resurse financiare beneficiază până nu se definitivează bugetul pe acest an. Nu știm nici cel puțin cifra propusă. Și atunci, pe ce bază se poate face o asemenea apreciere? Noi avem, într-adevăr, o strategie care se bazează pe cifrele de anul trecut. Nu pot să aștept noile cifre pentru a deține o strategie. Conform bugetului de anul trecut, deci, ORIZONT 2000 are 77 la sută din bugetul pe anul 1999. Nu este, deci, de patru ori mai mic, ci reprezintă trei pătrimi din fondurile anului trecut. Și de ce este mai mic? Pentru că pentru planul național, am previzionat fonduri de trei ori mai mari. Eu am făcut această strategie, în colaborare cu organele noastre consultative, urmărind obiectivele viitorului. Urmărim nu finanțarea mai redusă a programului ORIZONT 2000, ci finanțarea cât mai multor programe, ceea ce înseamnă că și acești bani merg tot spre comunitatea științifică, nu le dăm altă cale.

– **Date fiind toate greutatele semnalați inclusiv de dv., cum apreciați participarea actuală a cercetării științifice românești pe plan internațional?**

– Participarea aceasta este foarte bună, fiindcă cercetătorii români care ajung între elitele mondiale își merită locul. Nu ajung acolo pe alte criterii decât cele științifice. Sunt oameni recunoscuți ca valoare.

(Continuare în pag. 7)

Anul 2000 - Anul Eminescu

Preocupări economice în opera poetului nostru național

Acad. Nicolae N. CONSTANTINESCU

Pentru concepția lui Eminescu privind dezvoltarea economiei noastre naționale este caracteristic și rolul deosebit ce îl acorda învățământului, pe care-l considera o condiție fundamentală a progresului multilateral. Mai mult, el declara că: „rolul muncii intelectuale este foarte mare în ordinea economică”²⁶.

Preocupările economice ale lui Eminescu au fost însoțite și de o observare atentă a problemelor economico-sociale. El a analizat sistematic cauzele sărăcirii clasei agricole și le indică în:

- mărimea exagerată a despăgubirilor impuse de reforma agrară și termenele prea scurte de plată;
- anii agricoli răi;
- birocrația statală și povara fiscală pentru a se întreține „o nouă și cumplită clasă de lipitori ale satelor, avizați de-a dreptul la bugetele supraîncărcate ale comunelor rurale”;
- obligarea țăranului, datorită tuturor acestor poveri, să apeleze la cămătari;
- grelele obligații generate de învoielile agricole;
- dările indirecte, mai ales taxele de consumație.

Nici muncitorimea nu era omisă. Nu-i vorba aici de conținutul poeziei *Împărat și proletar*, ci de observarea pe viu a stării muncitorilor din România. Astfel, în 1876, luând ca exemplu manufactura de tutun (cu 224 lucrători) de la Iași, în articolul *Robie monetară*, publicat în *Telegraful*, Eminescu scria: „Mania de a trata pe om ca simplă mașină, ca unealtă pentru producere, este întâi tot ce poate fi mai neomnos; al doilea, dezastruoasă prin urmările ei. Căci viața de muncă se cruță de boală, i se măsură puterile, nu se încarcă peste măsură, pierderea ei e egală cu cumpărarea alteia, încât interesul bineînțeles al proprietarului este cruțarea. La om lucrurile se schimbă. Poate să se stingă în bună voie... se

va găsi totdeauna altul în loc, căci nevoia e o dascălă amară, care primește orice condiții...”. Iar ca ilustrare: „Muncind 12-14 ore pe zi, aceste zile lungi și negre nu sunt întrerupte nici de duminici, nici de sărbători, încât cestiunea socială, atât de ventilată în Europa, trebuie s-o revedem la noi în forma ei cea mai crudă”²⁷. De altfel, tot el avea să precizeze, pe un plan general, că: „...școala modernă de economiști are o formă atât de respingătoare și privește pe om nu ca pe obiectul perfecțiunii, ci ca pe o mașină, ca pe un animal condamnat a munci pentru

referă, utilizează o terminologie specifică, precum și de argumentarea economică, de cele mai multe ori strănsă, pe care o folosește. De asemenea, într-o epocă în care marii clasici, Smith și Ricardo, ca și alți economiști de renume erau citați de cei mai mulți cu dogmatism și sfîntenie, Eminescu nu se sfîia să le analizeze tezele în lumina realităților – să ne gândim, de pildă, la teoria liberului schimb sau la aceea potrivit căreia ideea de balanță comercială n-ar mai fi fost de actualitate – spre a vedea dacă mai meritau luate în considerare, trebuiau amendate sau

O ANIVERSARE

Din Eminescu omul din această țară iubită își reface arhitecturile ce nu le-a avut sau când le-a avut, tristul cvul mediu i le-a spulberat.

Din Eminescu, tot ce n-av avut ca tradiție bimilenară a culturii, deodată ne apare a fi avut.

El ne apasă munții cu raza luccafărului lui, de prea multe fumuri de foc ale retragerilor în munți a poporului îngheșut pe pișcari și uitându-se melancolic în văi unde se scurgea moartea călare pe cai.

Verba și scriitura ne rămân puține în fața lui, dar nu chiar atât de puține ca să nu-l îndăim tot mai sus, generație de generație... (Din Volumul Respirări)

Nichita STĂNESCU

cel mai tare sau pentru cel mai viclean”²⁸. Iar atunci când anumiți adversari din presă făceau aluzii că unele teze utilizate de el ar fi reprezentat socialism, poetul nota: „E în genere foarte ieftin de-a numi pe orice om care se ocupă de cestiuni sociale, socialist. Socialismul consistă în anume soluțiuni ale cestiunii sociale, de un caracter propriu și revoluționar, nu în recunoașterea, studiul și regularea legală a acestei cestiuni...”²⁹.

Un „sideral” care cunoștea teribil viața economică

Examinând preocupările economice ale lui Eminescu nu poți să nu rămâi impresionat de precizia cu care, indiferent de domeniul la care se

pur și simplu respinse. E uimitor, de asemenea, cum acest poet ce părea prin poezia lui că trăia în spații siderale, cunoștea viața economică vie, mecanismele ei intime, chiar și în astfel de domenii de specialitate economică precum cele monetar, financiar, al creditului, operațiilor cu acțiuni, balanța comercială și balanța de plăți etc., disputând, nu o dată cu succes, afirmațiile unor specialiști profesioniști notorii, așa cum era, bunăoară, Eugeniu Carada, pe atunci guvernator al Băncii Naționale. Eminescu a fost, totodată, printre primii la noi care au observat că „așa-numita ariditate a materiilor economice și financiare consistă în împrejurarea că cestiunile se tratează nu ca prin viu grai și în mod intuitiv,

coerență logică internă. Aceasta este dată de preocuparea poetului pentru destinele economiei naționale a poporului său. Dacă ne gândim, acum, să comparăm această operă economică cu cea a altor români din epocă, precum cea a lui Kogălniceanu, Hasdeu, Xenopol etc., se poate spune că ea a fost la înălțimea acestora, iar sub unele aspecte mai bogată chiar. Desigur, unii s-ar putea să replice: și ce a adus nou Eminescu, dar chiar și ceilalți, la teoria economică universală? Și s-ar putea să mi se răspundă: Nimic! Și totuși, și Eminescu și ceilalți au adus ceva de pret: o cugetare care-și punea problema învingerii subdezvoltării impuse de sfârtecarea, aspirarea și exploatarea străină multiseculară pe

care le îndurase un popor ce voia să-și formeze o economie națională proprie și pe cât posibil modernă, temelie a unui stat național propriu, independent și suveran. Și aceasta într-o epocă în care economiștii occidentali se ocupau doar de economiile dezvoltate și teoretizau întărirea și expansiunea lor. Cu alte cuvinte, Eminescu și ceilalți începeau aici lupta specifică teoretică și practică dusă și astăzi, evident în condiții noi, de cei mai mulți economiști din țările în curs de dezvoltare. Eminescu, ca și alți români, se afla, astfel, printre precursorii luptei contemporane contra subdezvoltării. Și să nu uităm, bunăoară, că, spirit filosofic, Eminescu considera în general industrializarea ca o necesitate obiectivă a țărilor agricole și înapoiate și că, tot în acest plan general, a tratat el problema însemnătății balanței comerciale și a echilibrului ei în țările înapoiate economic, luând poziție față de atitudinea economiștilor din țările dezvoltate. În viața sa scurtă ca o străfulgerare – a trăit doar 39 de ani, iar după 33 de ani din cauza bolii nu a mai scris – Eminescu a creat și pe tărâm economic, dacă nu o operă de talia prometeică a celei poetice, totuși una de o valoare ce onorează istoria cugetării noastre economice și cu valențe ce-i depășesc epoca și țara.

În fine, merita subliniată problema selecției elementelor conducătoare în societate pusă de el și răspunsul pe care l-a dat:

„Nu e indiferent în virtutea căruia principiu se selectează elementele dirigente ale unui popor.

E știința de carte? Vom avea o birocrație cultă, dar poate cam pedantă.

E onestitatea? Vom avea funcționari onești și de bun simț, căci aproape toți oamenii în adevăr onești au mult bun simț.

E tăria fizică? Ostașul va domni în stat atunci.

E slugărnicia? Vom avea (parte) de ciocol și de canalii.

E burghezia? Specula.

E boierul? Mândrie și greochune.

E străinul? Corupție și vicleșug”³¹.

²⁶Idem, p. 304

²⁷M. Eminescu, *Opere*, vol. IX, p. 286-287

²⁸M. Eminescu, *Opere*, vol. XII, p. 387

²⁹Idem

³⁰M. Eminescu, *Opere*, vol. XI, p. 146

³¹M. Eminescu, *Opere*, vol. XV, București, Editura Academiei Române, 1993, p. 77

³²*Academica*, nr. 6 (78) din aprilie 1997;

Economistul, anul VIII, nr. 876 din 15-16 ianuarie 1997.

O nouă colecție la Editura Fundației „România de Măine” „Mari ziariști români”

Într-un mediu sfâșiat de atâtea frustrări și privațiuni, când coșmarul supraviețuirii și-a pus dramatică amprentă pe existența noastră precară, apariția în colecția *Mari ziariști români*, inițiată de Editura Fundației „România de Măine”, a volumului EMINESCU, ediție îngrijită cu profesionalism și acuratețe de Georgeta MITRAN, reprezintă un miraculos balsam pentru sufletele noastre zbuciumate.

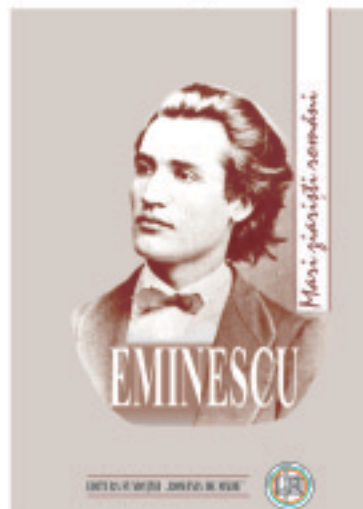
Emblematică pentru opțiunile editoriale, pentru exigențele selecției, această bijuterie publicistică deschide un fascinant univers eminescian care dezvoltă dimensiunile activității de inegalabil ziarist și incisiv pamfletar „a celui ce n-a fost numai poet, fiind totuși poet în toate”, cum remarcă atât de sugestiv Nicolae Iorga în 1905, citind „Scrierile politice și literare”.

Beneficiind de prefața ce poartă semnătura prestigioasă a unui mare critic literar – Valeriu RĂPEANU – lucrarea ne introduce în opera jurnalistică a poetului național în care ziaristica „s-a transformat sub pana lui Eminescu din exercitarea unei profesii

într-o adevărată și permanentă profesiune de credință, evidențind un crez fundamental, slujit cu întreaga strălucire a talentului său unic și cu acea cultură neobișnuită pentru vremea sa: dragostea pentru popor, față de clasa care producea toate valorile materiale și spirituale ale țării și față de istoria națională, văzută de el nu ca o suită de icoane ale unui timp trecut, ci ca expresia unui prezent ce-l simțea încorporat în ființa neamului nostru”.

Pertinentă analiză efectuată de Valeriu RĂPEANU asupra acestui vibrant univers eminescian, structurează trăsăturile inconfundabile ale ziaristicii eminesciene, luciditatea reprezentând calitatea esențială a acestei neostenite activități, imaginile pe care le redă asupra situației României având un caracter peren, încorporând fenomenul în dimensiunea lui istorică. În articolele publicate răzbat ideile lui de o perfectă verticalitate cu privire la patriotism, care „respinge orice formă de manipulare partizană și de anexare conjuncturală a istoriei”. Pentru el, fluribonul istoriei nu

era altul decât poporul, de aceea o politică „adevărat națională nu trebuie să se inspire decât din izvorul pururea în viitor al conștiinței țării”.

Pledând pentru reforme esențiale în evoluția vieții noastre sociale, Eminescu demonstrează cu ardoarea talentului său că

„nu există nici libertate, nici cultură fără muncă. Cine crede că prin proferarea unei serii de fraze a înlocuit munca, deci libertatea și cultura, acela se prenumără fără s-o știe între paraziții societății omenești, între acei cari trăiesc pe pământ spre blăstămul, ruina și demoralizarea poporului lor”.

Încărcat de emoție este și faptul, remarcat cu elocvență de Valeriu RĂPEANU, că Mihai Eminescu „a fost cel dintâi din țara noastră” care a denunțat cu patetism una din căile nedemne de îmbogățire, și anume, aceea datorată politicii, în viațuna sa criteriul suprem al sistemului moral fiind munca, așezată la temeliea oricărui mod de a valoriza locul individualității în societate.

Virtuțile de pamfletar înăscut se regăsesc în articolele sale incisive, care dezvoltă parazitismul social, incapacitatea și mediocritatea, huzurul pe seama muncii altora, demagogia patriotardă, meschinii bugetivori, cosmopolitismul ș.a.

Un adevăr tulburător încheie această prezentare densă, și anume, că „între poezia și publicistica lui Eminescu nu există hotare despărțitoare, nu regăsim – într-una sau într-alta – doar teme și motive răzlețe ce reapar la mari intervale de timp. Opera lui – precizează Valeriu RĂPEANU – e expresia unei concepții unice, a unei gândiri

de o perfectă organicitate, de o desăvârșită coerență, de o consecvență fără fisură, fiind expresia integrală a sufletului românesc”.

Volumul inaugurează, nu întâmplător, noua colecție „*Mari ziariști români*” în acest an 2000 – „Anul Eminescu”, care își propune să ofere celor interesați, studenți, tineri ziariști îndocobi, modelele ilustrative ale creației gazetărești și de atitudine civică, patriotică datorate lui Mihai Eminescu, a cărui activitate publicistică apare astăzi ca fiind simbolică „Icoane vechi și icoane noi”, cum remarcă în Nota editorului Georgeta MITRAN. Depășind cu discreție dificultățile alcătuirii unui asemenea volum, care trebuia să evite unilateralitatea și accentele tendențioase, conferindu-i aura de invizibil a unui echilibru tematic și cuprinzător din perspectiva generilor gazetărești, textele selectate oferă cititorilor o nouă deschidere în universul eminescian.

De altfel, un asemenea privilegiu ni-l va mai oferi Editura Fundației „România de Măine”, în aceeași colecție, coordonată de Catedra de jurnalistică din cadrul Facultății de Filosofie și Jurnalistică, urmând să apară Nicolae Iorga, Octavian Goga, Pamfil Șeicaru, Nechifor Crăinic.

Adela DEAC

400 de ani de la Unirea Țărilor Române

MIHAI VITEAZUL

CREATOR DE TRADIȚIE POLITICĂ PE LINIE NAȚIONALĂ

(Continuare din pag. 1)

Succesele militare ale lui Mihai Viteazul au redat poporului român încrederea în forța sa, în capacitatea de a rezista și de a învinge, i-au oferit o perspectivă, care l-a întărit în efortul de a șterge frontierele ce-l despărțeau în state diferite. În mintea domnitorului au prins contur planuri îndrăznețe, privite cu admirație sau temere de contemporanii săi: „Se zice – consemna regele Franței Henric al IV-lea după realizarea de către Mihai Viteazul a unirii Țărilor Române – că **Românul este foarte tare și că planurile lui cresc potrivit cu izbânzile**”.

În numai câteva luni, în 1599-1600, Viteazul de la Călugăreni a reușit să reunească sub sceptrul său Țările Române și să se intituleze „**domn al Țării Românești și al Ardealului și al Moldovei**”. Prin acest act el a ridicat pe o treaptă superioară – în condițiile vremii sale și în funcție de elementele noi, intervenite în gândirea politică a secolului al XVI-lea – ideea confederării Țărilor Române, pe care o promovaseră înaintea sa Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Ion Vodă cel Cumplit și alți domnitori. Mihai Viteazul a reluat astfel și a realizat, având ca punct de pornire Țara Românească, „**planul dacic**”, nutrit și de unii principii ai Transilvaniei, care încercaseră să facă din Transilvania piesa centrală în restaurarea, în formă nouă, a vechii Dacii. Sigismund Bathory, în proclamația din 27 martie 1595, prin care era convocată dieta transilvană pentru data de 16 aprilie, se intitula „**principe al Transilvaniei, Moldovei și Valahiei Transalpine**”.

Un rol însemnat în transformarea în realitate politică a „**planului dacic**”, nutrit de Mihai Viteazul, l-a avut **conștiința unității de neam** a românilor din Transilvania, Țara Românească și Moldova, conștiință izvorâtă din identitatea de origine, limbă și religie, identitate recunoscută de numeroase mărturii străine, începând din secolul al XIV-lea, fie ele latine, germane, poloneze, maghiare, ruse.

Izvoare istorice, contemporane lui Mihai Viteazul, relatează că, în împrejurări grele, el își îmbărbăta ostașii, cerându-le „**să se poarte vitejește ... pentru slava nației lor și a aceleia a romanilor, din care mărturiseau că se trag**”. Boierii munteni din acea vreme scriau boierilor moldoveni: „**Sântem toți de o lege și de o limbă**”. Este în aceste mărturisiri, ca și în proclamația adresată moldovenilor cu trei decenii mai înainte de Despot Vodă, dovada elocventă a existenței conștiinței originii comune latine, a unității de neam a românilor, puternic înrădăcinate în sânul poporului român și de care el era mândru. Faptul în sine era înregistrat de numeroși străini, intrați în contact cu realitățile românești.

Datorită acestei conștiințe a unității de neam, victoria lui Mihai Vodă la Șelimbăr (1599) și intrarea

triumfală în Alba Iulia, capitala principilor Transilvaniei, au provocat – după cum mărturisesc martori oculari, ca Szamosközy, – puternice acțiuni de solidarizare a populației românești din Transilvania cu oastea Viteazului, ușurând unirea provinciei intracarpatică cu Țara Românească.

În Moldova, cea de a treia țară românească, Mihai Vodă nu a întâmpinat practic aproape nici o rezistență. „**Au venit – glăsuiește cronica – toată oastea cu țara de i s-au închinat lui**”. Conștiinței originii comune, a unității de neam și limbă – din cele trei țări -, i s-au adăugat, sporindu-i eficacitatea, strânsele legături economice pe care orașele din Transilvania le întrețineau cu Țara Românească și Moldova. Pe terenul pregătit de legăturile economice s-au dezvoltat raporturile politice între Țările Române, raporturi care au consolidat și lărgit eficiența legăturilor economice asupra dezvoltării societății românești în ansamblul ei.

Legăturile economice și politice dintre Țările Române au contribuit la difuzarea elementelor de cultură dintr-o țară într-alta, la unicitatea și

Rezultă din cele expuse că Mihai Viteazul nu a intervenit în Transilvania și Moldova ca în niște țări străine, ci că el a ridicat pe o treaptă superioară încercările unora dintre predecesorii lui, unind sub conducerea sa trei țări locuite de același popor. Ideea de cucerire, în sens expansionist (cucerirea de alte teritorii) a fost și este cu totul străină tradiției politice românești. Luptele purtate de domnitorii români, inclusiv de Mihai Viteazul, au avut drept scop numai apărarea statelor românești, chiar atunci când rațiuni de ordin strategic impuneau desfășurarea campaniilor și dincolo de hotare, pentru îndepărtarea cotropitorilor.

Realizând unificarea politică a teritoriului românesc, Mihai Viteazul a căutat, printr-o intensă activitate diplomatică, să imprimе durabilitate faptului împlinit. În primul rând, era necesară recunoașterea unirii din partea Casei de Austria, în numele căreia, pentru a-i obține bunăvoința, Mihai Viteazul spunea că a acționat. Tratatul purtat cu reprezentanții Curții Imperiale și cererile adresate împăratului Rudolf al II-lea de Mihai Viteazul vizau crearea

organicitatea culturii românești, cu rol de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea conștiinței naționale. Peste hotarele statale, impuse de vicisitudinile istorice, s-a manifestat de-a lungul secolelor, pe întreg teritoriul locuit de români, aceeași cultură, izvorâtă din aceleași obiceiuri economico-sociale, din aceleași tradiții sufletești.

Receptiv la unele influențe din afară, fie ele din Occident sau Orient, influențe care i se potrivesc și îi erau necesare în anumite momente, poporul român și le-a însușit organic, creând o unitate culturală originală. Într-un climat cultural permanent viu s-au dezvoltat neconținut însușirile creatoare ale poporului român.

unei monarhii românești autoritare și cu caracter ereditar. Domnitorul român era hotărât să nu renunțe cu nici un preț la ceea ce clădise cu sacrificiu și ținea să fie exprimat în titlul său, de suveran al tuturor românilor, ca un drept ce venea din adâncul istoriei și căruia el, primul dintre domnitorii români, i-a dat formă concretă.

Expresie a gândului nutrit și a satisfacției realizării lui este și consemnarea lapidară, proprie oștanului, făcută de Mihai Viteazul pe un protocol din iulie 1600: „**Și hotaru Ardealului, Pohta ce-am pohit, Moldova, Țara Românească**”.

Crearea unei peceti cu stemele reunite ale celor trei țări, simbol al Daciei renăscute în formă

românească, este și ea dovada jelui urmărit de Mihai Viteazul de a face din Țările Române un singur organism politic. Pentru aceasta era nevoie însă de timp și Mihai Viteazul nu l-a avut: nori amenințatori s-au ridicat din toate părțile, întunecând seninul creației Viteazului și care însemna în fapt un nou centru de putere în constelația politică a timpului. Temerea și invidia, intriga și trădarea și-au dat mâna pentru a dărâma întruparea unei idei care contravenea combinațiilor politice ale puterilor vecine, dar a cărei forță avea să fie validată de istorie.

În zorii zilei de 8/18 august 1601, într-o Duminică, pe câmpia Turdei era asasinat mișelește domnitorul român, care se ridicase atât de sus în conștiința alor săi, stărnind mari adversități străine. Căderea lui a dus și la prăbușirea temporară a creației sale politice. Cronică consemna cu tristețe: „**Și rămaseră creștinii și mai vârtos Țara Românească săraci de dânsul**”.

Trupul eroului a rămas pe pământul Transilvaniei, iar capul a fost adus de unul din sfetnicii lui și înmormântat la Mănăstirea Dealu. „**Sluga domniei lui – glăsuiește hrisovul din 7 decembrie 1612 – Turturea paharnic, el a furat capul lui și l-a adus aici în țară, de l-a slujit și l-a îngropat cu multă cinste, ca pe un domn**”. Alt sfetnic credincios voievodului, Radu Buzescu și soția lui Preda, fiica banului Mihalcea, avea să așeze pe mormânt o lespede pe care au ținut să fie gravat în limba română (fapt neobișnuit pietrelor tombale domnești de până atunci, care aveau inscripții slavonești) textul: „**Aici zace cinstitul și răposatul capul creștinului Mihail, Marele Voievod, ce au fost domn Țării Românești și Ardealului și Moldovei: cinstitul trup zace în Câmpii (a) Tordei, și când l-au ucis Nemții, ani au fost 7109 (1601), în luna lui Aug. 8 zile: această piatră o-u pus jupan Radu Buz(escu) i jupan(i)ța eg(o) Preda**”. Inscriptia,

într-o atât de frumoasă limbă românească, este edificatoare pentru nivelul de înțelegere de către contemporanii lui Mihai Viteazul a sensului operei sale politice pentru destinele românilor. Apropiatii domnului și-au dat seama – și posteritatea avea să ridice la nivel de postulat gândirea lor – că Mihai Viteazul a definit un program politic, pentru a cărei înfăptuire a militat și luptat tot ce a fost înaintat în societatea românească. Faptul că, în ciuda duratei ei foarte scurte, opera marelui domnitor s-a impus ca simbol al luptei pentru unitate, e dovada cea mai sigură că ea a exprimat o aspirație fundamentală a poporului român.

În anii de grea încercare pentru poporul român, Mihai Viteazul a fost o călăuză, un imbold la rezistență și îndemn la luptă; numele și pilda lui au întărit energiile țării și au dus la victorie.

Încrederea în forța exemplului lui Mihai Viteazul, respectul față de rămășițele lui pământești au fost atât de mari încât atunci, când, în 1916, în fața ofensivei germane, ființa statului era în primejdie, din îndemnul lui Nicolae Iorga, capul lui – „**reliqua sfântă a neamului românesc**” – , pentru a nu fi pradă și eventual distrus de invadatori, a fost transportat la Iași (oct. 1916) și depus la Mitropolia Moldovei. Triumful împlinirii marelui ideal național, de desăvârșire a unității statale românești, avea să readucă, în 1920, cu o impresionantă procesiune, cu popasuri la locurile de rezonanță istorică – Ruginoasa, Mircești, Mărășești ș.a. –, capul lui Mihai Viteazul la locul de vecinicie odihnă de la Mănăstirea Dealu. Cu acel prilej, Nicolae Iorga, referindu-se la **Soarta rămășițelor lui Mihai Viteazul**, avea să spună că „**nu toți morții sunt morți**”. Era un moment în ceas de zidire a viitorului că „**înălțimea se recunoaște, de fapt, în adâncuri**”. Trecutul este cheazășia posibilităților prezente și viitoare.

Mihai Viteazul îndrumă de peste timp și călăuzește.

Pledoarie pentru „Arta cântului vocal”

Doru POPOVICI

În cadrul Universității „Spinu Haref” – Facultatea de Muzică „Victor Giuleanu” – Editura Fundației „România de Măine” ne-a oferit volumul *Arta cântului vocal* de baritonul dramatic **Emil Pinghiresac**. Volumul este conceput de un foarte expresiv cântăreț de operă și de concert, care a contribuit, mult, foarte mult, la acel enescian „mers spre mai bine” al muzicii românești. Capitolele sunt următoarele: CONSIDERAȚII GENERALE – Scurtă istorie a muzicii vocale universale; Cântul în școlile naționale; Pedagogia cântului românesc; Profesorul de cânt; APTITUDINI MUZICALE ȘI EDUCAREA LOR – Vocea umană – însușirile vocii umane; Registrele vocii umane; Clasificarea vocilor; Factorii ce determină vocea; Ansamblul anatomofiziologic al aparatului fonator; Aparatul fonator și funcționarea sa; Senzația de rezonanță; TEHNICA VOCALĂ – Respirația în cântat, bază a procesului fonator; Vocalele și consoanele limbii române; Exerciții (etape de studiu) pentru educarea aparatului vocal; INTERPRETAREA MUZICALĂ; ORGANIZAREA MUNCII INTELLECTUALE – Auzul muzical și coordonatele sale; Autocontrolul; Relaxarea; Îngrijirea aparatului vocal; Bibliografie.

Citind acest studiu închinat artei sonore vocale am constatat că este vorba de o aprofundare a unei vaste bibliografii, cercetate cu grijă, precum și de o seriozitate pilduitoare!

Autorul ne oferă multe exemple, care vin în ajutorul celui care adâncește tezele respective, încât între „teorie” și „practică” s-a generat o consonanță cu rezonanță de orgă...

În prefața valorosului opus, Emil Pinghiresac reliefează următoarele: „Studiul cântului în Facultatea de Muzică este deosebit de important. Mai întâi, studentul învață să cânte la propriul său instrument (vocea sa); în al doilea rând, învață tehnica cântului, repertoriul, interpretarea, stilurile; își va lărgi considerabil orizontul său spiritual, se va muzicaliza; poate pătrunde, ... mai adânc cu mintea, în lumile de frumuseți..., cum se exprima

atât de profund marele nostru scriitor Alexandru Vlahuță”.

Analizele din volum sunt raportate la marile epoci crea-toare, făcându-se o convin-gătoare legătură între istorie, estetică și muzică. Un accent puternic este pus pe epoca școlilor naționale, culminându-se cu școala noastră de canto, legată de nume celebre, ce au pus lumea Euterpei, pe fond daco-roman,

în consonanță cu eternitatea. Rețin – cu precădere – fragmentul următor, cu

multiple rezonanțe peste timp: „Profesorul de cânt trebuie să dezvolte în spiritul elevului său cultul frumosului, să-i deștepte sensibilitatea și să fie riguros în a reprimă tendința studentului de a-și etala numai vocea”. Să se rețină, cântărețul este instrumentist și instrument. Instrumentist, fiindcă traduce cu înțelegere și sensibilitate sensul muzical, textul scris prin muzica partituri; instrument, pentru că el exprimă arta sa prin voce, mimică și gest.

Profesorul trebuie să-și convingă elevul să nu încerce a imita pe vreun artist. Să-i dea curajul de a exprima liber și complet toată simțirea trăită a muzicii și cântului, să-l vindece de timiditate, să-i dea siguranță în puterile sale și să-l convingă că modestia este o condiție pentru progres.

„Curentele calamo”... („Din fuga condeiului”) am consemnat toate acestea... Evidențiez faptul, după care, multe cărți remarcabile au apărut în cadrul Editurii „România de Măine” și, în acest climat spiritual elevat, nu pot a nu pune în lumină contribuțiile profesorilor universitari Aurelian Bondrea și Victor Giuleanu. Pentru o asemenea realizare am ceea ce latinul numea: „amor intellectualis” – „iubire intelectuală”... Trăim în „vremuri de bejenie”. Ceea ce nu mă împiedică a spune: „Ad augusta, per angusta („Pe căi înguste, la fapte strălucite”...)

Abonați-vă la revista „Opinia națională”!

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

De asemenea, solicitări de abonament se pot adresa redacției cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sectorul 4, București, Cont: 2511.1-23.1/rol B.C.R., Sucursala Unirii

Cercetători de la I.S.O.P. „România de Măine” la S.C. „AURORA” S.A. BRAȘOV. STUDIU DE CAZ

PROIECȚIA UMANĂ PARTICULARĂ A PRODUCȚIEI ȘI PROBLEMA ADAPTĂRII INTELIGENTE LA CERINȚELE SOCIO-UMANE

Cercet. șt. Laura GORAN

Dacă urmărim datele referitoare de „Drinks International – World Wine Report 1997-2000”, constatăm o realitate pe cât de relevantă pe atât de neliniștitoare. Astfel, în 1995 s-au băut 210.700 hl de vin, iar în 2005 se vor bea 219.131 hl. În același an, în lume, s-au consumat 38.459 h. „băuturi alcoolice tari”, iar în 2005 se vor bea 40.600 hl. Tot în 1995, s-au băut 1.074.031 hl bere, urmând ca în 2005 să se bea 1.518.516 hl. Și mai elocvente sunt analizele în procente. Din 100% total băuturi alcoolice, 15,9% reprezintă consumul de vin, doar 2,9% consumul de „băuturi alcoolice tari” și 81,2% consumul de bere. Dincolo de semnificația datelor economice, unele constatări antropologice se impun pentru specialistul în științele sociale.

Omul anului 1995 era mai ales băutor de bere (81,2%), un relativ slab băutor de alcooluri tari (2,9%) și un destul de slab băutor de vin (15,9%).

Omul anului 2000 va fi un și mai slab băutor de vin și de alcooluri tari (14,2% și respectiv 2,6%) și un băutor de bere și mai mare (83,2%). Omul anului 2005 va evolua previzibil în același sens: va fi un și mai mic consumator de vin și de alcooluri tari (12,3%, respectiv 2,3%) și un și mai mare băutor de bere (85,4%). Scopul fiecărui patron este să câștige, dar pornind de la datele de mai sus, raționamentele se vor referi în special la aspectul social, căruia i se vor subordona măsurile economice. Vom enumera aceste raționamente

asa cum ne-au apărut ele din cercetarea efectuată la Fabrica de bere „AURORA” din Brașov, a cărei conducere a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție toate datele de care am avut nevoie.

Dacă, în viitor, oamenii vor bea mai mult bere decât în trecut, atunci investițiile în acest domeniu se justifică. Ele vor fi eficiente cu câteva condiții principale:

1. Productivitatea muncii să fie cel puțin comparabilă cu cea a altor întreprinderi de profil; 2. Calitatea berii să-i permită să fie preferată; 3. Amplasarea noii întreprinderi să ofere o serie de avantaje: mână de lucru calificată, populația să fie băutoare de bere, poziția să fie avantajoasă pentru distribuție.

Analiza consumului de bere în lume oferă informații prețioase privind comportamentul diferitelor popoare în această privință, iar întreprinzătorul trebuie să țină seama de acest lucru, ca și de specificul fiecărei culturi. Mari consumatori de bere sunt cehii (160,0 pe cap de locuitor), nemții (137,7, același criteriu), locuitorii Danemarcei (120,1) austriecii (157,4) etc. România se află pe locul 23 în ordinea consumului de bere pe cap de locuitor (după Bulgaria, Grecia etc.). Concluzia care se impune este că în România se justifică o fabrică de bere, deoarece tendința nu poate fi decât crescătoare, atât în ceea ce privește consumul intern, cât și cel extern. Ținând seama și de „prețul” și calitatea forței de muncă, șansele de câștig sunt mari. Firește, românii sunt mari băutoari de vin, dar tendința rămâne valabilă și

în cazul lor; ei vor bea mai multă bere în viitor dacă prețul acesteia va fi convenabil, pe măsura unor evoluții economice inevitabile pe termen mediu și lung. Ba chiar pe termen scurt, de vreme ce din 1950 și până în 1994, producția a crescut de 10 ori. Pe de altă parte, consumul de bere poate coexista cu cel de vin. Există băutoari numai de bere, băutoari de bere și de vin (aceștia preferă berea mai ales în lunile de vară, dar și în condiții „de local”), nu și cu cei de alcooluri tari – aceștia au tendința de a exclude „bănturile slabe”.

Gândirea managerială nu rămâne însă la această abordare globală, urmează studiul specific al țării în care se va face investiția. În cazul de față, România. Studiul este efectuat în cazul fabricii „AURORA” și iată ce arată el:

1. Există o piață a berii în România, chiar o piață aglomerată, dar „AURORA” a găsit calea de a se impune. Berea produsă de S.C. „AURORA” S.A. concurează „cu ușurință cu celelalte mărci consacrate pe piața berii, atât sub aspectul calitativ, cât și ca prezentare. Ea este un produs special pentru piața românească, realizat prin îmbinarea între tradiția germană (concernul CZELL-BRAU

și tradiția românească în fabricarea berii” (cităm din Programul de Merchandising și promovare „AURORA”). Aceasta înseamnă că însăși întreprinderea a făcut eforturi de adaptare la „gusturile locale”, specifice oricărei culturi (țări). Preocupările pentru calitate privesc nu numai oamenii unei anumite țări, ci și concurența, compararea calităților și a prețurilor fiind obligatorie. La fel stau lucrurile și în cazul designului.

2. Comportamentul consumatorilor este însă oscilant și se pune problema adaptării producției la această oscilație. Din acest motiv, „AURORA” și-a pus și problema producerii de „băuturi tari” (spirtoase). Oprimă departajare față de alți producători s-a realizat prin renunțarea la combinația de alcool și esențe sintetice, în favoarea alcoolului din cereale și esențe naturale (flăiețe, plante medicinale, cacao și cafea naturală). Macerarea se face numai în butoaie de sticlă, fapt ce are o influență deosebită asupra calității produselor. Se ajunge în final până la reguli ce țin de psihologia comercială. Cel ce prezintă mărfurile „Aurorei” trebuie să respecte o serie de reguli „de aur” strict umane, începând cu aranjarea în rafturi a

produsului și până la comportamentul față de cumpărători.

Analiza din perspectivă socială și umană a consumului de băuturi ocupă un loc esențial în gândirea întreprinderii de succes. S.C. „AURORA” S.A. Brașov este numai un caz. O adevărată socio-psihologie a consumatorului se conturează ca o prelungire a producției. Firește, în lume există nu numai o producție de băuturi alcoolice, ci și alte tipuri de produse. În acest caz, se pune întrebarea: cum stau lucrurile în cazul întreprinderilor aparținând industriei grele? Rămâne valabilă constatarea că există o producție socio-umană specifică fiecărei întreprinderi și că aceasta trebuie respectată și corectată, ca o condiție a succesului managerial. Atât de departe merg lucrurile în cazul întreprinderii „AURORA” Brașov, încât până și analiza segmentelor sociale de consumatori este avută în vedere (liber profesioniști, țărani, șomeri, pensionari etc.). Nimic nu este scâlpit din vedere, căci „AURORA” își deschide orizonturi noi de modernizare și dezvoltare, ceea ce este cazul multor întreprinderi – privatizate sau nu – din România.

Joaca de-a Constituția

(Continuare din pag. 1)

Privatizarea ROM-TELECOM-ului devine practic imposibilă, atâtă vreme cât „spectrul de frecvență și rețelele de transport și distribuție de telecomunicații” sunt menținute în proprietatea publică a statului, deci inalienabilă, insesizabilă și imprescripabilă. În această situație, transferul de proprietate ar fi cu puțință doar în cazul centralelor telefonice aflate în proprietatea privată a statului. Mă întrebam atunci cine ar accepta să preia o centrală telefonică fără rețele de comunicații și, de asemenea, cum ar putea fi privatizată telefonia mobilă câtă vreme spectrul de frecvență nu poate fi decât, cel mult, concesionat pe numai 49 de ani? Această anomalie juridică provine din nepermisa legitimare a Constituției din 1948, care decreta că „Poșta, telegrafal, telefonul și radioul aparțin Statului, ca bunuri comune ale poporului”. Se reflectă astfel, de fapt, concepția aberantă instrumentată de faimosul art. 6 al Legii proprietății publice, text care nu face decât să legitimeze constituțiile și legile abuzive ale dictaturii comuniste. Dar, din păcate, printr-un hei-rup-ism de natură stalinistă, ROM-TELECOM-ul a fost în cele din urmă privatizat, prin călcarea în picioare, cu bună-știință, a prevederilor constituționale. Faptul că legea fundamentală nu permite acest lucru nu a dat nici o durere de cap instituțiilor a căror menire era tocmai să apere respectarea Constituției.

Apoi mă întrebam cu înțemeiată îngrijorare ce consecință va avea, din aceeași perspectivă a privatizării și a economiei de piață, includerea în domeniul public a „tuturor conductelor de transport al țițeiului, produselor petroliere și a gazelor naturale”. A nu admite că un investitor privat, fie el român sau străin, nu ar putea să-și construiască conducte proprii, înseamnă să blocăm activitatea marilor companii internaționale dispuse să investească în acest domeniu. Și aceasta tocmai într-o perioadă decisivă pentru acceptarea sau nu a României pe noul traseu european al petrolului. La fel au stat lucrurile și în cazul includerii numai și numai în domeniul public al statului a „tuturor rețelelor de transport a energiei electrice”. De ce nu ar avea voie un investitor privat să construiască

ori să cumpere astfel de rețele, desigur, fiind că prin aceasta să fie afectată siguranța națională a statului român? Cu același preț, în urmă cu mai bine de un an, scriam următoarele rânduri: „incluzând în domeniul public al Statului «toate pădurile și terenurile destinate împăduririi», mă întreb cum va mai fi posibilă restituirea pădurilor, preconizată de partea a doua a Legii fondului funciar, ca un act de elementară dreptate față de cei deposedați abuziv și ca o îndeplinire a angajamentului asumat de România în fața Consiliului Europei? Într-un moment în care România își afirmă clar dorința integrării sale în sistemul valorilor democrației occidentale, ne este, oare, permis să lăsăm legi care în mod vădit obstrucționează realizarea acestui obiectiv de interes național?”

Dar, este clar, vorba de duh potrivit căreia „legea este făcută ca să fie încălcată”, a ajuns ea însăși cea mai respectată lege în România zilelor noastre.

Oaltă inteligentă – trebuia să o recunosc – ocologie a prevederilor constituționale s-a obținut și prin simpla introducere a unui buclucos articol în cuprinsul Legii nr. 35/1991 privind regimul investițiilor străine. Este vorba de art. 30 – „Societățile comerciale cu capital parțial sau integral străin, constituite ca persoane juridice române, pot dobândi, oricând pe durata existenței acestora, dreptul de proprietate și orice alte drepturi reale asupra terenurilor necesare pentru realizarea obiectului de activitate” – cel care anucă legea în discuție direct în brațele neconstituționalității. Textul art. 41 alin. 2 din Constituția României dispune însă că se poate de clar că, citez: „Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor”. Așa că poate să înfrunțeze străinul Ismail Ibrahim și o sută de societăți ca „persoane juridice române”, că el tot cetățean străin rămâne! Un elementar bun simț juridic îți indică faptul că societatea comercială capătă statut de persoană juridică română, și nu cetățeanul străin care a înregistrat-o! Iată de ce, cel puțin în cazul în care capitalul societății – înregistrată la Registrul comerțului român – este integral străin, singura soluție în acord cu prevederile art. 41 alin. 2 și art. 135 alin. 5 din Constituția României este CONCESIONAREA, și nu vânzarea terenurilor. Concesionare, în condițiile legii române, fie ea și pe o durată de până la 49 de ani!

REVISTA

**OPINIA
națională**

Director:
Prof. univ. dr.
Aurelian BONDREA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficial de Stat pentru Invenții și Mărci
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonament se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Măine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tinereții, Sectorul 4, București, Cont: 2511.1-23.1/rol B.C.R., Sucursala Unirii

ISSN 1221-4019

Macetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE
ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MĂINE”

Forurile internaționale confirmă **SUNTEM ȚARA CU CEL MAI ÎNALT STANDARD AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE**

România a început negocierile de aderare la Uniunea Europeană și unul dintre primele domenii luate în discuție este educația. Argumentele acestei întâietăți sunt multiple și câteva dintre ele au fost prezentate pe larg într-o analiză anterioară. Astăzi ne vom referi la un nou argument, și anume, larga extensiune pe care o înregistrează în România învățământul în limbile minorităților naționale.

Practic, în România au fost asigurate toate drepturile de acest gen, iar unele dintre acestea sunt de neconceput în alte țări, chiar dintre cele foarte dezvoltate și de mare tradiție. În România, până și minoritățile care nu întrucesc nici cel puțin 1% din totalul populației au asigurate, gratuit, în limba lor maternă, toate manualele școlare, de la clasa I la clasa a 8-a, precum și educatori care predau, în limba respectivă, în învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal, de maștri și chiar universitar. Ba mai mult, unitățile de învățământ unde învață copiii minorităților sunt unități de sine stătătoare, autonome sub raportul conducerii, exercitate de educatori din rândurile minorităților. O prevedere specială din Legea învățământului reglementează dreptul claselor cu predare în limbile minorităților de a funcționa, acolo unde este nevoie, chiar cu un număr de numai 5-7 elevi. O

asemenea prevedere urmărește să asigure condițiile de instruire în limba maternă, chiar și în comunitățile cele mai reduse sub raport numeric.

În actualul an de învățământ, în România funcționează peste 2.800 de unități școlare și secții cu predare în limbile minorităților naționale, dintre care amintim maghiara, germana, ucrainiana, sârba, slovacă, cehă, croată, bulgară, polonă, rusă, turcă, tătară, greacă, armeană, romani (țigănească). Această cifră reprezintă circa 10% din totalul unităților școlare care funcționează astăzi în România, deși ponderea minorităților naționale în cuprinsul populației României nu depășește 10%. Diferența în plus se explică prin amintita prevedere legislativă care consacră posibilitatea ca o secție în limba unei minorități să poată funcționa chiar și numai cu un număr mic de copii.

Cea mai mare pondere în structura învățământului în limbile minorităților o are învățământul în limba maghiară. Dintre cele peste 2.800 de unități școlare și secții cu predare în limbile minorităților, limba maghiară are la dispoziție circa 2.500. Dintre cele 1.350 unități și secții de învățământ preșcolar în limbile minorităților, limba maghiară se predă în 1.142 de unități și secții. Limba maghiară deține ponderea cea mai mare, inclusiv în ciclul primar, gimnazial,

liceal, postliceal și universitar. Facultăți întregi din învățământul superior românesc funcționează exclusiv în limba maghiară, cu un corp profesoral și conducere (decani, prodecani, rector, prorector) alcătuit exclusiv din minoritari unguri. Învățământul profesional și de ucenici, precum și învățământul postliceal și de maștri nu afectează, prin conținutul lui, identitatea națională a vreunei minorități. De aceea, pretutindeni în lume, acest gen de învățământ se desfășoară în limba oficială a statului. Nu și în România, unde minoritari unguri au asigurat în limba maghiară până și învățământul profesional și de ucenici, ca și învățământul postliceal și de maștri. Practic, nici o prevedere din actuala legislație românească nu-i obligă să învețe și limba română în școală, ca a doua limbă pe lângă cea maternă. Din această cauză, tinerii absolvenți maghiari nu-și pot exercita profesia decât în cuprinsul unui grup comunitar de aceeași etnie, iar în satisfacerea serviciului lor militar întâmpină mari dificultăți, atât ei, cât și statul român.

Este un exemplu tipic când un standard educațional exagerat, dar agreat de Uniunea Europeană, se transformă într-un prag așezat în calea colaborării interetnice.

Mihai IORDĂNESCU

Personalități europene la Universitatea „Spiru Haret”

„Ca patriot francez,
nu pot să nu iubesc
România”,

mărturisește reputatul istoric
Alain Ruzé

A devenit o frumoasă tradiție ca, succesiv, conducerea Universității „Spiru Haret” să invite aici mari personalități, românești și străine, care să țină prelegeri în fața studenților ori să participe la reuniuni și dezbateri științifice pe teme de cel mai larg interes. Ziua de 22 februarie 2000 a marcat în acest sens un eveniment de neuitat: întâlnirea corpului profesoral și studenților Facultății de Istorie cu reputatul istoric francez **Alain Ruzé**. Domnul Alain Ruzé este un prestigios cercetător al trecutului românesc în diferitele lui etape, autor a șase lucrări de referință, apărute în anii din urmă la mari case europene de editură, lucrări cu tematică românească, bine apreciate de specialiști pentru înalta lor ținută științifică, pentru calitatea de a readuce în actualitate și a clarifica o seamă de probleme privind contribuția romanității orientale la definirea Europei.

Alături de domnul Alain Ruzé au fost prezenți **doamna Ruzé**, prof. univ. dr. **Ștefan Lache**, decanul Facultății de Istorie, și academicianul **Ștefan Ștefănescu** care a și deschis reuniunea printr-o prezentare a personalității reputatului oaspete și – pentru informarea distinsilor invitați – a Facultății de Istorie din cadrul Universității „Spiru Haret”.

Domnul Alain Ruzé a ținut o interesantă expunere pe tema viziunii globale în istorie, după care a răspuns întrebărilor celor de față.

Acest eveniment de referință în viața Universității „Spiru Haret” va fi prezentat pe larg în numărul viitor al revistei noastre.

Dezbateri publice sub egida Institutului de Sociologie și Opinie Publică din cadrul Fundației „România de Măine” **Starea națiunii după zece ani de tranziție. ROMÂNIA ÎNCOTRO?**

(Continuare din pag. 3)

Pentru că, să nu uităm, România este dintotdeauna europeană. Cercetătorii români au ajuns în elita internațională încă acum 100 de ani. Nu acum descoperim Europa și ea nu acum ne descoperă pe noi.

– **Prin faptul că forța de muncă, inclusiv din cercetare, este mai ieftină, mai slab plătită în România, n-am putea, pe această cale, să câștigăm mai ușor licitațiile internaționale în domeniul cercetării?**

– Din păcate, forța noastră de muncă nu este mai ieftină. Și eu am crezut acest lucru până nu de mult. Am făcut niște calcule, acum doi ani, când am fost secretar de stat la industrie: în marea majoritate a cazurilor, această forță de muncă este atât de eficientă cât este de bine plătită. Pentru a produce o tonă de oțel, eu folosesc de 3-4 ori mai multă forță umană decât folosește competitorul meu. Dacă la aceasta adăugăm și alte neajunsuri: infrastructură slabă, mediu economic uneori ostil, cu acestea am ras oricând avantaj aparent al forței de muncă mai slab plătită.

– **Poate că o dată cu primirea forței de muncă să eliminăm și asemenea neajunsuri. Chiar așa,**

care este media de vârstă a cercetătorilor români și cum vedeți reprimenirea cadrelor din cercetare?

– Media de vârstă este cam media vârstei mele, în jur de 50 de ani. Ceea ce este grav, pentru că tinerii nu sunt atrași cum trebuie. Și nu sunt atrași pentru că nu-i pot da unui tânăr cercetător 1000 de dolari când celui bătrân îi dau 200. Este vorba de echilibru. Eu creez granturi pentru tineri, dar pentru un an, după care fiecare trebuie să se descurce singur.

– **În aceste condiții, este explicabil de ce mulți tineri cercetători migrează în străinătate; este explicabil, dar este și dureros totodată. Vedeți posibilă oprirea acestei hemoragii a creierelor?**

– Sistemul trebuie vindecat. Metaforic vorbind, se cer găsite acele bacterii binefăcătoare care să vindece celulele canceroase.

– **Îngăduiți-mi acum o întrebare neobișnuită, despre care vă asigur că nu are nimic răutăcios în ea: aparțineți UDMR-ului, ca și colegul dv. din fruntea Oficiului Național pentru Invenții și Mărci. Aveți, așadar, acces la multe, poate chiar la toate secretele de stat ale României. Credeți că patrimoniul științific**

național românesc are sau nu nevoie să mai fie apărut ca secret de stat? Are nevoie să se apere împotriva spionajului ori, practic, nu mai avem ce apăra?

– Aici există un cadru legal foarte precis. Noi sprijinim cercetarea indiferent în al cui patrimoniu se află și cine devine proprietar. Eu, ca stat, sprijin nu numai cercetarea de stat, ci și pe cea din sectorul privat. Rezultatele cercetării, de la caz la caz, sunt fie publice, fie secrete. Eu sprijin și cercetarea secretă a armatei, dar nu eu iau măsuri pentru ca să se păstreze secretul. Eu sprijin cercetarea, dar nu eu trebuie să am grijă de secretele institutelor, societăților comerciale ș.a.m.d. Dacă cineva i-a furat cuiva un secret este ca și cum i-ar fi furat bicicleta sau oricare alt bun. N-are decât să apeleze la poliție, la organele de urmărire ca să-i găsească sistemul de apărare. Nu mai este ca pe vremuri, că totul este al statului și statul trebuie să aibă grijă. De la caz la caz, sunt anumite informații ale statului care sunt secrete, altele sunt ale cercetătorilor și ale institutului privat – și aici e treaba lui –, iar altele nu sunt secrete.

– **Ați dat un exemplu cu cercetarea armatei care este**

secretă și pe care dv. o finanțați. Dar pentru ca dv. să o finanțați, ei trebuie să vă remită un proiect, o expunere de motive, din care ușor rezultă toate respectivele secrete militare. O dată ajunse la agenția pe care o conduceți, acestea nu trebuie să fie apărate ca secrete ale siguranței naționale?

– Există o comisie de specialitate care studiază aceste proiecte și-și ia angajamentul confidențialității.

– **Deci se merge pe încrederea în asemenea angajamente.**

– Aici este o chestiune de lege. Din moment ce ai acces la asemenea documente secrete, ai semnat un angajament de confidențialitate. Dacă divulgi asemenea secrete, răspunzi în fața legii, nu în fața lui Lányi Szabolcs. Este același lucru ca și în cazul cu bicicleta. Dar până una, alta, eu îi dau mandatul, iar el își ia angajamentul. Am o comisie de apărare, alcătuită din oameni de specialitate, despre care am convingerea că nici nu se pune problema ca ei să deturneze conținutul informațiilor respective. N-am avut asemenea semnale.

– **Dar indiferent de asemenea semnale, dv. personal sunteți convins că nu au loc în nici un fel surgeri de informații secrete?**

– Doamne ferește, nu sunt corvins, pentru că spionajul lucrează.

– **Și noi cum ne putem apăra, pentru că, întâi, ajungem de unde am plecat?**

– Aceasta nu este problema mea, ci a institutului ce și-a creat valorile secrete pe care le gestionează și trebuie să aibă grijă de ele.

– **Dar un institut subordonat dv. poate avea grijă de ele fără sprijinul dv.?**

– Trebuie să aibă grijă, are datoria să aibă grijă, pentru că nu ministrul are grijă de secretele institutului, chiar dacă acesta este subordonat mie. Eu îl coordonez, îl ajut, dacă îmi spune că are nevoie de 5 jandarmi, îl ajut să obțină 5 jandarmi.

– **În alte țări, în Franța, de pildă, cum este preîntâmpinată scurgerea de informații?**

– Acolo este un sistem bine pus la punct, cu precizarea care este informație secretă și care nu.

– **Și cea secretă cum este apărată?**

– Este ținută în safe de institutul respectiv. Vine cineva acasă să vă controleze dacă ați încuiat bine ușa? E aceeași chestie.

– **Aveți dreptate. E aceeași chestie ca și în înțelesul proverbului: „oaia care nu-și păzește lâna s-o mănânce lupii!”**

TEMERI ȘI SPERANȚE

PRIVIND INTEGRAREA ROMÂNIEI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Dr. Emilian M. DOBRESCU

Specialiștii sunt de acord că factorul economic reprezintă constanta definitorie a fenomenului integraționist. Integrarea nu înseamnă în primul rând armonizare legislativă, cooperare și schimburi. Toate acestea nu ar fi posibile fără o economie puternică și competitivă. Realitatea celor peste 50 de ani postbelici de integrare vest-europeană demonstrează concludent gradualitatea economică a procesului integraționist: formarea CECA, apoi a Pieței Comune și abia după cca patru decenii – adoptarea unor politici economice comune. O politică de apărare comună gândită în anii '50 a dat greș atunci fără fundamentul economic, iar în prezent *euro* aureolează politica monetară comună după un sfert de secol de aplicare a *ecu-ului* numai ca unitate comună de cont.

Integrarea României în UE trebuie să pornească în primul rând de la *premisele economice*. Ceea ce nu înțeleg responsabilii politici români suficient este că integrarea nu poate fi decât efectul unei dezvoltări economico-sociale reale a fiecărei țări asociate, care numai printr-o dezvoltare economică puternică și competitivă poate adera la UE.

Consiliul European de la Copenhaga din iunie 1993 a stabilit cele trei **criterii** pe care trebuie să le îndeplinească statele candidate la integrare:

- instituții stabile care să garanteze democrația, statul de drept și respectarea drepturilor omului;
- o economie de piață capabilă să facă față presiunii concurențiale pe piața UE;

c) capacitatea de a-și asuma obligațiile ce decurg din statutul de membru al Uniunii și subscrierea la obiectivele Uniunii Politice, Economice și Monetare, adoptarea și implementarea legislației comunitare.

La acestea s-a adăugat la Consiliul European de la Madrid, din decembrie 1995, un al patrulea criteriu:

d) capacitatea administrației țărilor candidate de a gestiona calitatea de membru al UE.

Consiliul European din decembrie 1997 de la Luxemburg a decis o extindere potențială a UE, care depășește prin amploare și complexitate extinderile precedente: șase țări candidate – Republica Cehă, Cipru, Estonia, Polonia, Slovenia și Ungaria – au demarat negocierile de aderare la 15 octombrie 1998; alte șase țări – Bulgaria, Letonia, Lituania, Malta, România și Slovacia – așteaptă decizia Consiliului European pentru a începe negocierile de aderare, a căror durată va depinde de încadrarea în și respectarea celor patru criterii sus-enuțate.

Considerăm că politica de integrare europeană a României a fost greșit concepută în toți acești ani, neglijându-se coordonata economică. Mai mult decât atât, dintre cele 8 principii de guvernare (responsabilitatea politicii, legalitatea, alocarea eficientă a resurselor și promovarea interesului public, parteneriatul social, garantarea proprietății private, justiția și coeziunea socială, lupta împotriva corupției, autonomia locală și descentralizarea), enunțate în

Programul de bază de macrostabilizare și de dezvoltare a României până în anul 2000, dat publicității în decembrie 1996, urmărirea obținerii integrării în structurile vestice ale continentului lipsește; integrarea nu se regăsește, deci, în obiectivele fundamentale ale Guvernului României. În cele 119 pagini ale programului, integrării i se alocă doar 10 rânduri, din care nu reiese de loc importanța factorilor economici în procesul vast al integrării. Se specifică doar la subcapitolul „*Continuitatea orientării strategice a politicii externe*” că *Guvernul va acționa în așa fel încât (...) România să îndeplinească toate condițiile admiterii în Uniunea Europeană, la orizontul anilor 2000*” (p. 111). Chiar și în decembrie 1996, un astfel de obiectiv părea nerealizabil pentru că nu se pot îndeplini în cca 4 ani transformări esențiale, în primul rând de natură economică, pe care alte state membre ale Uniunii Europene le-au realizat în cel puțin 10-20 de ani! De altfel, câteva scenarii vehiculate remarcă situații la care țara noastră nici nu poate visa, ca urmare a evoluției sale nesatisfăcătoare din toți acești ani:

– **scenariul optimist**: la un ritm de creștere de 10% anual, țara noastră ar atinge un nivel comparabil pentru integrare în jurul anului 2005;

– **scenariul median**: cu un ritm de creștere de 5% anual, acest nivel ar putea fi atins abia în anul 2015.

– **scenariul pesimist**: cu un ritm mediu de creștere de 1% anual, România ar putea atinge

un nivel compatibil pentru integrare în jurul anului 2035. Și aceasta în condițiile în care evoluțiile economice din statele vest-europene ar rămâne la nivelul actual; dar, în aceste state se înregistrează în ultimii ani, un nivel de dezvoltare mult superior țării noastre (la valori ale PIB-ului mult mai mari), ritmuri medii de dezvoltare de cca 2-4% anual. Creșterea rapidă a decalajului dintre țările estice și cele vest-europene este posibil să limiteze sau să interzică, pe termen lung, integrarea altor state în Uniunea Europeană.

Există și un așa-numit **scenariu realist**, propus de drd. Ion Jinga, conform căruia România și-ar putea concepe aderarea la UE într-un interval de 7-8 ani, la capătul căruia va fi în măsură să îndeplinească ansamblul criteriilor de aderare. **Etapele acestui scenariu realist** sunt următoarele:

1. **Helsinki, decembrie 1999**: decizia politică de începere a negocierilor cu toți candidații incluși în procesul de aderare conceput la Luxemburg;

2. **Semestrul I al anului 2000**: lansarea formală a negocierilor prin intermediul unor conferințe interguvernamentale bilaterale, la nivelul miniștrilor de externe, cu fiecare dintre cele șase țări candidate, organizate toate în aceeași zi, la Bruxelles;

3. **Ultimul trimestru al anului 2000**: începerea negocierilor propriu-zise, cu un prim grup de capitale, la care examinarea analitică bilaterală, desfășurată în perioada martie-septembrie 1999 a arătat că ne-am aliniat standardelor UE sau suntem în măsură să facem acest lucru într-un termen scurt;

4. **Anul 2001**: continuarea acestor negocieri și deschiderea altor capitole de dificultate medie din totalul celor 31 identificate de către Comisia Europeană;

5. **Anii 2002-2003**: deschiderea negocierilor pentru toate domeniile de activitate rămase;

6. **Anii 2003-2004**: încheierea negocierilor de aderare;

7. **Anii 2005-2006**: ratificarea tratatului de aderare de către parlamentele tuturor țărilor membre ale

UE din acel moment, precum și de către Parlamentul României;

8. **Semestrul I al anului 2008**: aderarea României la UE devine efectivă o dată cu intrarea Uniunii într-o nouă perioadă bugetară multianuală (2007-2013) și care urmează după perioadele 1994-1999 și 2000-2006, deoarece bugetul comunitar pentru exercițiul 2000-2006 nu prevede fonduri de aderare decât pentru un număr de șase țări candidate, admiterea altor state, în plus față de acestea, nu va avea loc, practic, înainte de anul 2007.

Se știe că nivelul de dezvoltare al României este de 4-8 ori mai mic decât media pe UE. În cazul a mai mult de jumătate din țările membre UE, negocierile de aderare au durat între 5 și 9 ani (în medie, 6 ani și 4 luni). Un calcul simplu demonstrează că **României îi vor trebui cca 25 de ani** pentru aceste negocieri, deci, **anul primirii în UE ar putea fi cel mai devreme, 2025!**

Coordonatele economice definitorii ale integrării țării noastre în UE, în actuala conjunctură, trebuie să fie:

I. – Sporirea valorii PIB/loc., care este în prezent de cca 25% față de media europeană, în condițiile în care standardul puterii de cumpărare este printre cele mai mici din Europa;

II. – Sporirea ponderii sectorului privat în PIB;

III. – Înțelegerea și dezvoltarea rolului zonelor economice libere – ca nuclee viitoare de integrare economică;

IV. – Urmărirea folosirii cu mai multă eficiență a asistenței financiare nerambursabile a UE.

Apreciez că pentru a ieși din actualul impas economic prelungit, România trebuie să renunțe la aplicarea strategiei de macrostabilizare economică prin politici monetare, conform înțelegerilor repetate cu FMI și să treacă la stimularea creșterii economice prin politici de dezvoltare a agriculturii și a industriei naționale, de stimulare a investițiilor, în general și a exportului românesc, în special.

Un mesaj românesc de peste Ocean

Șerban C. ANDRONESCU,

Președintele FILIALEI AMERICANE A ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Înființată în 1998 din inițiativa președintelui AOS-R, prof. dr. Vasile Cândea, directorul Institutului de Cardiologie din București, Filiala americană AOS-R are în program promovarea lucrărilor culturale-științifice de nivel academic și de interes româno-american. Dintre cele patru organizații academice americane care includ în programele lor studii românești, Filiala în cauză este singura girată de o academie din România, aflându-se astfel într-un strâns raport de colaborare cu țara, cei mai mulți membri ai Filialei fiind savanți americani de origine română. După numai doi ani de activitate, în cursul căruia a organizat două simpozioane internaționale și a publicat două volume de PROCEEDINGS, Filiala a făcut obiectul câtorva aprecieri de mare, toate consemnate în

primele volume de PROCEEDINGS, și anume, de la Hon. George Pataki, guvernatorul statului New York (pe teritoriul căruia Filiala își desfășoară activitatea), Hon. Jim Edgar, fost guvernator al statului Illinois, prof. dr. George Palade, deținător al premiului Nobel 1973, Membru de Onoare al Academiei Române, prof. dr. Emerit Anghel Rugină, Membru de Onoare al Academiei Române.

În speranța că prezintă un interes mai larg, redau conținutul programului celui de-al treilea simpozion internațional, care a avut loc în 5 februarie 2000, la City University of New York:

1. Cuvântul de salut al Președintelui Filialei, prof. dr. Șerban C. Andronescu;

2. Moment de reculegere în amintirea dr.-ului Alexandru Bădin, membru fondator al Filialei, decedat în august 1999;

3. Prof. dr. Emerit Anghel Rugină, *Prolegomena 2 to any Future Study in Integral Logic*, paralela între două școli de gândire, cea clasică și cea modernă;

4. Prof. Emerit Dvoichenko Markov, Laureat al Premiului „Cantemir” al Academiei Române, *The Latin Population of Eastern Europe*, studiu despre originea etnonimului „valah”;

5. Dr. Josie De Falla, director, Maryhill Museum of Art, *Romanian Collection at Maryhill*, comunicare privind colecția depusă la Maryhill de Regina Maria;

6. Laura Coșoveanu, director, Secția română a Arhivelor de la Hoover Institution, *Romanian Holdings at Hoover*, despre documentele (unele unice existente în România) depuse la Hoover de diferiți politicieni români dinaintea ultimului război mondial;

7. Arhitect Dino Tudor (Constantin Teodorescu), Los Angeles, *Rapid Transit Bus Maintenance Facility*, proiect arhitectural premiat de American Institute of Architecture;

8. Prof. dr. Șerban Andronescu, *Prin and Precise Interpretation*, eseu privind interpretarea a două tipuri de adevăr, cel de revelație și cel de rațiune;

9. Prof. dr. Ion Dejan, Universitatea Novi Sad, Serbia, *Minul lui Dracula în istoriografie*;

10. Maldague de la Héry, *La Collection d'orfèvrerie du Musée Maldague Ster der Zee*.

Următorul simpozion, programat pentru februarie 2001, este deschis oamenilor de știință și cultură din afara României care doresc să prezinte aspecte de interes românesc în știința și cultura altor țări. Studiile vor fi publicate în volumul următor de PROCEEDINGS. Comunicările se primesc pe adresa: G.C.S. Box 1364, New York NY 10163-1364, USA.

Aspect cotidian din bibliotecile Universității „Spiru Haret”